

МАЪЛУМОТНОМАИ
МУХОЧИР
Кишвари Красноярск



МАЪЛУМОТНОМАИ МУХОЧИР

(Чиро бояд донад мухочирӣ мехнати,
ки меояд ба кишвари Красноярск)



Х. К. Алимов

Сарвари ташкилоти ҷамъияти маҳаллии худмухтори милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск



Асалому алейкум, хамватанони гиромӣ!

Мо, хамдиёрони Шумо, дар давоми солҳои дароз бо осоиштаги истикомат дорем дар Сибирь хамроҳ бо аҳолии аслии маҳалли. Сокинони Сибирь анъанавӣ дар замини худ навозишкорона қабул мекунамд мехмонеро, ки бо мехнати ҳалол ба даст меоранд маблағ барои оилаҳои худ, барои тарбияи фарзандони худ, ва барои дастгирии волидонии худ.

Истикомати тулони ва мехнат дар каламравии мамлакати хоричи барои ҳар як инсон алоқаи дорад бо ҳалли саволҳои бисёрӣ дахлдор ба риояи қонунгузори, қоидаи ахлоқ, қоидаи муносибати эҳтиромона ба урфу одати маҳалли. Барои ҷавоб додан ба ин саволҳо ва бо мақсади роҳ надодан ба ваъияти задухурд ва ҷанҷол ё ки ҳалли бохайрияи онҳо барои Шумо тайёр карда шудааст ин рисола.

Дар ҳалати пайдо шудан аз Шумо шароити аҳволи мушкил мо ҳама вақт тайёр ҳастем қумак расонем. Хоҳиш мекунем бо рақамҳои зерин занг занед:

Алимов Хайдарали Курбонович – Сарвари ташкилоти ҷамъияти маҳаллии худмухтори милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск, тел. 8-908-221-38-69.

Сайдамиров Азимдҷон Хайрудинович – Раиси ташкилоти ҷамъияти маҳаллии худмухтори милли – маданияти «Ватан» дар Красноярск, тел. 8-923-771-13-44, a.saidamirov@bk.ru.

«Справочник мигранта (Что должен знать трудовой мигрант, приезжающий в Красноярский край)» является некоммерческим проектом в рамках государственной программы Красноярского края «Укрепление единства российской нации и этнокультурное развитие народов Красноярского края». Данное издание направлено на адаптацию иностранных трудовых мигрантов на территории Красноярского края.

© Составители: Управление общественных связей Губернатора Красноярского края, представители национально-культурных организаций, научного и экспертного сообщества Красноярского края. Отзывы и замечания просим направлять по адресу: uos@krskstate.ru



Якҷанд сухан дар бораи кишвари Красноярск

Кишвари Красноярск ҷойгир аст дар Сибири Шарқи дар маҷзаи ниҳоят дур аз маркази федералии Россия. Минтақаи мо таваҷҷуҳ дорад пеш аз ҳама ҷун сарзамини қалон, ки бо масоҳаташ бештар аст аз бисёр давлатҳои ДММ (СНГ). Андозаи кишвари Красноярск муқоисашаванда аст бо сарзамини Ҷумҳурии Қазоқистон ва қалонтар аз Ҷумҳурии Ўзбекистон (зиёда аз 5,2 маротиба), Ҷумҳурии Қирғизистон (тақрибан 12 маротиба), Ҷумҳурии Тоҷикистон (16,6 маротиба), Ҷумҳурии Озарбойҷон (27 маротиба) ва Ҷумҳурии Арманистон (79.5 маротиба).

Қисмати шимолии кишвари Красноярск ниҳоят суғ одамнишин аст бо сабаби шароитҳои сату қиддии иқлими. Дар ин ҷой ҳарорати обу ҳаво метавонад поён шавад то – 60 °С. Ба иқлими саҳту қидди ниғох нақарда, кишвари Красноярск бисёр муҳим аст барои мамлақат ба сабаби боандоза буданаш ва гуногун ҷойгиршавии захираи қанданиҳои фойданок, ки муайян мекунад таракқиёти шаҳрҳо ва қорхонаҳои саноатиро.



Аз чихати таркиби этники аҳоли кишвари Красноярск таалук до-рад ба сарзаминҳои бартаридор бо аҳолии уруснишин, ки таркиб медахад 90 %-ро аз ҳамаи истикоматкунандагони минтақа. Як қисми аҳолии Сибирь худро сибиряк (аҳли Сибирь) меноманд. Сибирякҳо гуруҳи этникии мустакилона нестанд, вале дорои хусусияти махсус мебошанд, ки таркиб ёфтааст бо сабаби шароити саҳту ҷиддии зиндаги. Сибирякҳо тавсиф карда мешаванд ҳамчун тоқатовар ва бо саломатии хуб, бомадонат, табиатан кавиирода, бо ҳиссиёти иззати нафс, озодидуст, мустакили ва худэтиромкуни (дар Сибирь ягон вақт муносибат ва ҳуқуқи қрепостнойи набуд). Дар Россия сибирякҳо аз қадим қадру қимат доштанд чун афсару қанговари мумтоз, қисмҳои ҳарбии сибирӣ шуҳрат доштанд ҳамчун боэътимод ва бо қобилияти қаланди қанғи. Сибирякҳо фарқият доранд бо дарачаи қаланди ватандусти, онҳо дар ҳама қамон муқофиакунандаи вақодори Россия буданд. Моёи махсуси ифтихори онҳо ин қалел мебошад, ки ҳусусан қисмҳои ҳарбии сибирӣ, ки аҳолии кишвари Красноярск ба он қисмҳо даҳл дошт, нақши муқимро иҷро қарданд қанғоми муқофи-аи Москва аз немечҳо-қашистони истилоқар дар соли 1941.

Хусусияти ағнанавии зиндаги дар Сибирь қамфиқрии байни миллатҳо ва мазҳабқазирӣ мебошад. Дар қамони ҳозира дар кишвари Красноярск бо осоиштаги истиқомат доранд намояндагони 159 миллат. Ба онҳо дар дарачаи давлати мадад расонида мешавад. Барои дастқирӣи ҳислату хусусияти маданияти худ, қабон ва ағнаҳо, ва боз ба мақсади ҳимояи манфиати муқочирон дар кишвар амал мекунад зиёда аз 90 ташқилоти милли-маданияти. Дар байни қонфессияҳои қини аз ҳама сершумор мазҳаби нақрони мебошад. Дар кишвар амал мекунад иттиқоди қинии муқулмонон, яқудиён, қатоликҳо ва намояндагони қигар қину мазҳаб.

Тавсиянома ба риоққунии қоидаи аҳлоқи қамбияти

Меҳмонони муқтаррам, лутқан, фаромуш нақунед, ки қанғоми ворид шуқан ба кишвари Красноярск, Шумо ба дақт меоред имқонияти бенақир дар баробари аҳолии ақлии ин сарқамин истиқода бурдани неғмақҳои муқайёқардаи саноати, иқтимои, маданияти онҳо, ва боз бозори меҳнақиро. Вале лозим неқ кушишқуни ба му-

қаррар қардани тартибу инқизоми тарқи зиндагиӣи худ, изқори бе-писанди қардан ба урфу одати мақалли.

Сарқи назар бо пуртоқатию таҳаммул, муносибати боэқтиромона ба атрофиён, аҳолии урусӣи эқтиром меқунад ағнаҳои худро, тарқи қайёту зиндаги, мағнии Ватан, ки муқофизат меқунад онро дар муқдати садқолаҳои бисёр, аз аввали бақордарории қамини қалони сибирӣ. Муқимтарин сарти олами ботинию мағнавии қалқи урус инсофу адолат мебошад, бо ин суиистиқода бурдан аз пуртоқатии сибирякҳо меқавонад изқироби ақсулақали манқи орад, ки онро душвор аст боздоштан қам аз тарақи шуқои қуқансолони милли, ва қам аз тарақи ҳоқимияти мақалли.

Барои пешқирӣи қардани пайдоиши вазғияту шороти қанқолу задуқурд ва қаландбардории тағсирбақшии муоқилаи байни яқди-қар пешқаш меқунем ба қикқати Шумо панду нақихатҳои қилниши-ну қилписандро.



Тавсияномаи умуми:

● Омузед ва такмил диҳед дарчаи донишони забони русиро;

● Васеъ кунед доираи шиносӣ ва муносибати иҷтимоиро бо аҳолии маҳалли дар қору мехнат ва ҷойи истиқомат. Ин ёри мерасонад ба ҳубтар фаҳмидани одамони гирду атроф, босамар ҳалл кардани мавзӯ ва масъалаҳои пайдошуда;

● Барпокунии муносибату ҳамкори бо иттиҳоду ҷамъиятҳои миллии маҳалли. Сарварони онҳо соҳиби обрӯ ва эътибори маъруф доранд, бо ҳукумати маҳалли амалу ҳамкори доранд, шиносанд бо масъалаҳои ҳалталаби хусусӣ, ки пайдо мешаванд аз муҳочирон, ва тайёр астанд ба кумаки Шумо оянд, баромад кунанд ба сифати намоядагони Шумо дар алоқаву ҳамкори бо сохторҳои ҳукумати;

● Худдори кунед аз ҳамаи алоқа ва муносибат бо гуруҳҳои ҷинойти, ташкилотҳои мочарочуёна, ки ваъда медиҳанд ба ҳалли тези ҳамаи масъалаҳои ҳалталаби Шумо бо тарзҳои ғайриқонуни. Дар ҳолати алоқадори ба ғайриқонуни мочарочуёна муқобили Шумо мешаванд на танҳо аҳолии аслии маҳалли уруси, балки боосиштану ором истиқоматчиёни бо онҳо яқдину яқмазҳаб ва ҳамватанони Шумо. Аз хотир набароред: душвории зиндаги ҳамрангу баробаранд барои ҳама, паси сар кардани онҳо мумкин аст фақат бо роҳи софдилонӣ. Осудаҳиливу фаровониро, обрӯ ва



эътибор ва дилпуриву эътимодно имкон аст бозефт кардан фақат дар мурури муайяни гузашти замон, дустон ва дастгириро ҳама вақт мумкин аст пайдо кардан дар байни софдилон ва одамони гиромӣ.

Хусусиятҳои робитаи байнишахсияти:

● истиқомат кардан дар ҳамсоҳи бо аҳолии маҳалли, барои дастгири кардани муносибатҳои хайрандеш хуб мешуд, ки хангоми воҳури салом диҳем, ба пиронсолон ва қудакон қумак расонем, тозаги ва тартиботро риоя кунем дар ҷойҳои истифодабарии умумӣ ва истиқомати Шумо. Сарулибоси покиза ҳурмати атрофиёро меорад. Беғоида аз россиягӣҳо вучуд надорад зарбулмасал: пешвозгирӣ аз руи сарулибос, гуселондан аз руи ақлу хирад. Обрӯ ва эътибор доранд одамонӣ, ки соҳибкоранд ва мехнат мекунанд;

● дар маданияти уруси қабул карда шудааст муомилаи эҳтиромона на танҳо ба одамони қалонсол, балки ба занон низ. Занон ҳуқуқи баробар доранд бо мардон ва ғайриқонуни иштирок мекунанд дар ҳаёти ҷамъияти. Ба баробарҳуқуқи нигоҳ накарда пазируфта шудааст, ки бояд мардон баён кунанд эҳтиромӣ маҳсус нисбати занон, мисол: дар роҳ аввал гузаранд, ҷойи нишастро дар нақлиёт ба онҳо додан. Беилтифоти ин қоида изтиробӣ ақсуламали манфи меорад аз атрофиён. Дастархони идона ба назар намегирад тақсимкуниро байни мардон ва занон, ё ки



карордошти онхоро дар манзилҳои гуногун. Беодобона ҳисоб меёбад нигоҳи бодиккат ба тарафи занон. Дар чамъият маъқул доништа намешавад либоси кушода, вале ба ин ботамкин нисбат доранд. Дар ҳолати мувофиқ наомадан бо анъанаҳо бадкасона рафтор қардан шарт нест, ба дигар тараф рӯй гардондан ҷавоби хуб аст. Номакбул ҳисоб меёбад дар тан доштани либоси барзиёд кушода дар биноҳои ибодату парастии дини, дар коргоҳ, дар биноҳои маъмури, дар меҳмони дар хонаи одамоне, ки ба анъанаҳои онҳо ин намуди сарулибос муҳолифат дорад ё пушидани ин либос;

● ахлоқи беодобона ҳисоб меёбад гуфтори баланд ҳусусан бо телефон дар ҷойҳои умумӣ: богчаҳо, қаҳвахона, кинотеатр, дар куча, дар нақлиёти ҷамъияти. Изтиробӣ ақсуламали манфии атрофиёро меорад мусиқии баланди милли, ки мебарояд аз тирезаи нақлиёт, хона ё бинои истиқомати мусофирону меҳмон;



● дар ҳузури аҳолии аслии маҳалли байни худ хуб аст, ки бо забони уруси суҳбатони кунед;

● хангоми воҳури бо одамони ношинос дар куча бодиккат ба ҷашмони вай нигоҳ қардан аз рӯи одоб нест, ин баҳо дода мешавад чун нишон додан ба ахлоқи беадабона ё таҷовуз (агрессия). Вале хангоми муомилаи фарди, ҳусусан хангоми ҷавобдиҳи ба саволу пурсишҳо дар шароити мушкили зиндаги, қадру қимат дорад нигоҳи кушодадил, бе гардондани ҷашмон ба дигар тараф;

● дар мавриди пайдошавии таваққуфи ноқулай хангоми рӯй ба рӯй шудан бо одами ношинос, барои пасти қардани вазъияти массирӣ пуршиддат хуб мешуд, ки бо ифодаву баёни хайрандеши башара. талаффуз қардан дарқор сухани боадабонаи бетарафро, ба мисол, солом додан. Ин гуна ахлоқ ҳисоб намеёбад чун фурутани, вале ба-

ракс шаҳодат мебахад аз устувории худ ва мавҷуд будани хирадманди дар зиндаги;

● роҳ дода намешавад тамоқуқаши дар ҷойҳои ҷамъияти, аз он ҷумла дар истиғохҳои нақлиёти, майдончаҳои баҷагона, даромадгоҳҳои биноҳо ва дигару дигар;

● роҳ дода намешавад истеъмоли нушоқиҳои спиртдор дар ҷойҳои умумӣ, аз он ҷумла дар куча, дар богчаи истироҳати. Ҳолати сархуши дар ҷойҳои умумӣ таънаву сарзаниши ҷамъиятро меорад;

● роҳ дода намешавад истеъмоли модаҳои нашъадор, аз ҷумла носқаши.

Чи қор қардан дарқор дар мавриди шароити низоъ ва ҷанҷол?

● Дар мавриди пайдошавии низоъ ва задуҳурди зиндаги қушиш нақунед ба ҳалли он ба воситаи қувва ва таъсири бадкасона, гуруҳи тарафдоронатанро гирд наоваред барои ин. Зарур аст ба ҳисоб гирифтани, ки аз соқини ношиноси маҳалли тарафдорони бешумор метавонанд пайдо шаванд, ва метавонанд дар инқишофи задуҳурди иштирок қунанд. Дар хотир гиред, дар байни миллатҳои гуногун, ва боз дар байни аҳолии маҳалли, воҳурда мешавад одамони беадаб, беадабият, одамони таҷовузқор. Ин ахлоқи нодурусти онҳо аз тарафи ҷамъият маззамату сарзаниш қарда мешавад. Дар мавриди нишон додани ин гуна ахлоқи монанд, ҳатто дар ҷавоб ба амали гайриқонуни, Шумо низ дар як зина мебароед бо вайронқунандаи тартиботи ҷамъияти ва таънаву сарзаниши ҷамъиятиро меоред, ба он нигоҳ нақарда, ки аз аввал ки айбдор аст дар задуҳурди воқеаи сарзада;

● Дар мавриди пайдошавии низоъи давомноқи зиндаги қушиш нақунед барои ҳалли он истифода баред қумақи миёнрави бетарафро. Ба ин сифат метавонад пеш барояд сарвари ҷамъияти милли, намоҷандаи аҳолии маҳалли, ки метавонад ба Шумо қафолат диҳад. Ин ме-



тавонад бошад, мисол, сохибкорон ё ҳамсоя ба чойи истикомат, ки бо вай Шумо дуруст кардаед муомилаи бовариноки дустана. Дар мавриди пайдошавии хатар ба ҳаёт, саломати, тахкиру дашном додани обру ва эътимоди милли, зуд мурочиат кунед барои кумак ба идораҳои хифзи ҳуқуқ;

● Агар чанчол байни қудакон рӯй дод, аз ҷумла байни қудакони миллатҳои гуногун, онро бояд ҳалл кард бо иштироки волидон ва кушиш нақунед, ки мустақилона ҷазо диҳед ба дилозор. Дар ҳолати мушкили ё имконнопазирии созиши ҳалли чанчолу задухурд, бояд ба идораҳои хифзи ҳуқуқ мурочиат кунед;

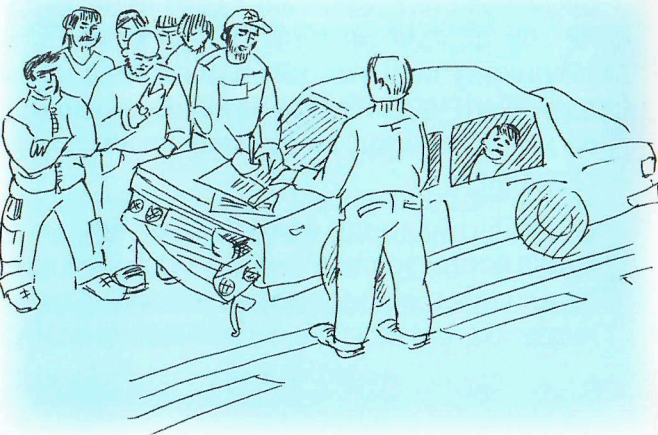


● Дар мавриди пайдошавии вазъияти задухурд дар нақлиёт ё дар вазъияти ноговор дар роҳ тарзи бештари хирадмандонаи рафтор даргузашту розиги мебошад дар аввали чанчол, то ки он кирдори устувор нагирад. Дар хотир гиред, ки дар баҳси муассир хирадманд розиги медихад, ҷунки

вай бо ин тарз вақти ҳурро эҳтиёт мекунад, ақидаи мусбати ҳаётро ва роҳ наредихад ба оқибатҳои номатлуб. Дар мавриде, ки агар воқеаи ноговори роҳи-нақлиёти (садама) аллақай рӯй дод, бениҳоят номатлуб аст кушишкунӣ ба гирдории гуруҳи дастгирон – ин ба тезутундшавии чанчол роҳ медихад.

Ҳалли чанчолро бояд бовар кунем ба мутахассиси салоҳиятдор (комиссарони садамаги, БДА, адвокат, додгоҳ);

● Дар маданияти уруси қабул нест қурбони қардан бо расонидани марг ба ҳайвонот. Қуштани ҳайвоноти қурбониро пайравони



ислом роҳ наредиханд дар чойҳои умумӣ ва дур аз назари қудакон. Дар шаҳри Красноярск ва дигар нуқтаҳои аҳолинишини қалон вучуд дорад чойҳои махсуси барои молқуши;

● дар ҳар қадом, ҳатто дар ҳуди шароити душвори зиндаги аз хотир набароред мақсади асосии Ҳурро, яъне истикоматро дар сарзамини Сибирь: покдилона бадастории маблағро барои худ ва оилаи худ, ташкил додани қорҷалонии покдилона, имқон бошад, маълумот гиред, аъзои боэҳтироми ҷамъият шавед. Қушиш кунед, ки амали Шумо бо мақсади ҳуди Шумо муҳолифат нақунад, ва он лаҳза фикри ҷамъият ва қонун ҳамеша тарафдори Шумо мешаванд.

Ба қучо мурочиат қардан дарқор барои машварату маслиҳат?

Дар мавриди пайдошавии ғавқулодаги, ва боз барои гирифтани ёрии таъҷилии тибби – рақами умумии телефон барои талаби хизмати таъҷилии 112.

Бо пурсишу қорқуо қайдқунии муқочирон – Шӯбаи қорқуо рӯқсатдиҳии Раёсати оиди қорқуо муқочирии ГУ МВД Россия дар қишвари Красноярск қойгир дар суроғи: ш.Красноярск, қ.Мужества, 2: расидан то мақон бо нақлиётқуи №№ 2, 9, 43, 55, истғохи «Мужества». Телефон барои машварат: 8 (391) 229-56-56, 229-56-62, 229-56-58.

Бо пурсиш оиди ғавқуолияти меқнатии муқочирон – Шӯбаи оиди қорқуо меқнатии муқочирии Раёсати оиди қорқуо муқочирии ГУ МВД Россия дар қишвари Красноярск қойгир дар суроғи: ш.Красноярск, қ.Мужества, 2: расидан то мақон бо нақлиётқуи №№ 2, 9, 43, 55, истғохи «Мужества». Телефон барои машварат: 8 (391) 229-56-32, 229-56-36, 229-56-37.

Бо пурсишу қорқуо рӯқиву маънавии парастишу ибодати дини мусулмонӣ – Раёсати умумии маънавии мусулмонони қишвари Красноярск 8 (391) 2-45-51-00.

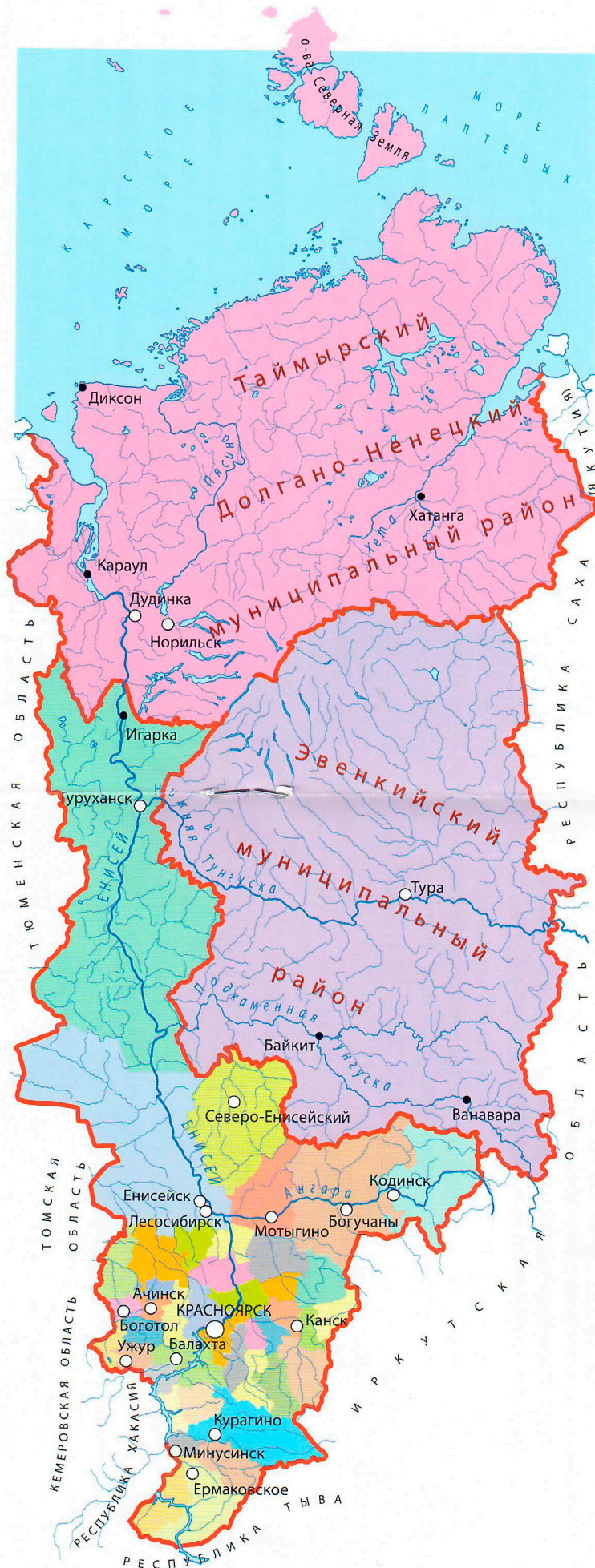
Бо қорқуо пешгирии ғавқуолияти гайриқонуни, дар мавриди содироти қиноят – телефон дилқурии Раёсати асосии Вазорати қорқуо доҳилии Россия дар қишвари Красноярск 8 (391) 245-96-46.

Бо қорқуо пешгирии қардақи моқарочуи, ғавқуолияти террористи – телефони дилқурии Раёсати хизмати Федералии беҳетарии Россия дар қишвари Красноярск 8 (391) 299-06-20.

Ташаққур. Ба Шумо ғақат неқи меқоҳем!



Административно-территориальное устройство Красноярского края



КРАСНОЯРСКИЙ КРАЙ

Координаты в России: 51° 48' и 77° 41' с.ш.

Центр — г. Красноярск (937,1 тыс. чел.)

Дата образования края — 7.12.1934 г.

Территория — 2 339,7 тыс. кв. км

Население, всего — 2 890,3 тыс. чел.,
в т.ч. городское — 2 192,3 тыс. чел.,
сельское — 698,0 тыс. чел.

Средняя плотность населения — 1,3 чел./кв. км

Районов — 44, городов — 23, рабочих поселков — 41,

сельских администраций — 486,

сельских населенных пунктов — 1 702.

ТАЙМЫРСКИЙ ДОЛГАНО-НЕНЕЦКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН

Центр — г. Дудинка (23,4 тыс. чел.)

Дата образования — 10.12.1930 г.

Территория — 862,1 тыс. кв. км

Население, всего — 37,8 тыс. чел.,
в т.ч. городское — 25,1 тыс. чел.,
сельское — 12,7 тыс. чел.

Средняя плотность населения — 0,04 чел./кв. км

Городов — 1, рабочих поселков — 1,

сельских администраций — 4,

сельских населенных пунктов — 27.

ЭВЕНСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН

Центр — пгт Тура (5,5 тыс. чел.)

Дата образования — 10.12.1930 г.

Территория — 667,7 тыс. кв. км

Население, всего — 16,7 тыс. чел.,
в т.ч. городское — 5,5 тыс. чел.,
сельское — 11,2 тыс. чел.

Средняя плотность населения — 0,03 чел./кв. км

Рабочих поселков — 1,

сельских администраций — 22,

сельских населенных пунктов — 26.

Статистические данные

и административно-территориальное деление

Красноярского края приводятся по состоянию на 1.01.2008 г.